

IZHAJA VSAKI DAN

Študi ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 9. Zjutraj časopisne števe, se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tabakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm, poročila, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 2 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljva vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

Na vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5.20, pol leta 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Tiskarna tiskarna konsorcijski lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Brzjavne vesti.

Pogajanja za češki deželni zbor.

DUNAJ 27. — Ministerski predsednik Bienenroth namerava stopiti med 6. in 9. septembrom v dotiko s strankami češkega deželnega zbora, da bi se vstvarilo pogoje za mirno delovanje. Za ta pogajanja so že izdana vabila na nekatera vodilne politike posameznih strank. A kakor se čuje, se namerava v slučaju potrebe pritegniti tekom pogajanj še druge osebe k razpravam, tako, da se bo čulo mnenje različnih merodajnih politikov iz dežele.

Češki zdravniki ne pojdejo na mednarodni kongres v Budimpešti.

PRAGA 27. Odbor čeških zdravnikov za udeležbo na mednarodnem kongresu zdravnikov v Budimpešti je sklenil, da se češki zdravniki kongresa ne udeležijo. Zato se izda v francoskem jeziku memorandum, ki se razdeli med udeležence zdravniškega kongresa v Budimpešti, in v katerem pojasnijo češki zdravniki stališče Slovanov, ki se kongresa ne udeležijo.

Protestni tabor proti nemškemu nasilju.

PRAGA 27. — V ponedeljek, 30. t. m. priredijo vse češke politične stranke, v vrhu restavracije „U Pokornych“, velik ljudski shod, na katerem bodo protestirali proti zadnjim nasiljem dunajskih in sploh spodnjeavstrijskih Nemcev na škodo Čechov. Referiral bo učitelj iz Poštorne, J. A. Klimeš. Sestanka se udeležijo vsi češki poslanci Praga in okolice.

Vest o nesreči v Krivošiji ni resnična.

DUNAJ 27. — Od uradne strani se doznaja, da vesti, ki so je prinesli nekateri listi o nesrečnem pohodu v Krivošiji, da je obbolelo kar sto vojakov in nekoliko njih umrlo, ne odgovarjajo resnici. Res je, da je bilo v posameznih oddelkih zbog neugodnih klimatskih razmer precejšnje število obolelih, a razmerje slučajev obolelih je sedaj normalno. Senzacionalne vesti odgovarjajo v toliko resnici, da je strela, ki je udarila v sredo neke vežbajoče se čete enega vojaka ubila in dva druga težko ranila.

Nemci proti Češkim Budějovicam.

ČEŠKE BUDEJOVICE 27. Prihodnjo nedeljo se bo obdržal tukaj občni zbor nemškega Bunda za Šumavo. Bati se je, da pride do nemir, ker je nemški „Volksrat“ za Dunaj in Spodnjo Avstrijo že izdal oklic, naj se v nedeljo zbere tim več Nemcev v Budějovicah, ki da bi se morale zopet iztrgati iz čeških rok.

„Veleizdaja“ v Bosni.

BELIGRAD 27. „Dnevni list“ je prišel sledeče poročilo: „Iz zanesljivega vira smo doznali, da pripravljajo avstrijska policija v Bosni novo „veleizdajniško“ afero. Obtožnica proti najuglednejim Srbom je že pripravljena; najdene so tudi že priče iz sorodstva Gjorgje Nastića. Neposredni cilj te nove „veleizdajniške“ afeje je, da bi se našlo izgovor, da ne bi trebalo dati Bosni in Hercegovini ustave in da bi ostala še nadalje pod absolutističkim režimom in policijskim terorizmom.“

(Mi bi sicer od bosanske policije maršaljak pričakovali, vendar pa se nam zdi vest po-

polnoma iz trte izvita. Belgradski listi so v tem oziru sploh znani da se jako radi love za senzacijami. Op. ur.)

Afera o kosiškem peklenskem stroju.

BUDIMPEŠTA, 27. V stvari kosiškega peklenskega stroja je nastopil senzacionalen preobrat. Policija je zvedela, da je bil omet s peklenskim strojem oddan na tujakštem poštne uradu po nalogu nekoga konvedskega častnika, nastanjenega v nekem pokrajinskem mestu. Pošto spremenico je dal častnik spisati po svojem slugi, ki ga sedaj zaslišava policija. Vojaška oblast je brzjavila v dotično mesto, naj se častnika aretira. Za njegovo ime se bo znalo še le, ko bo aretiran.

K 100-letnici tirolske ustaje.

INOMOST 27. — Na slavnosti in prišpalirju za slavnosti sprevod bode udeleženo tudi več tisoč členov južno-tirolskih italijanskih strelskih društev. Listi pozivljajo prebivalstvo, naj italijanske strelce srčno pozdravijo, ker dokažejo s svojim prihodom, da se čutijo Tirolce.

Strašna eksplozija. Na stotine mrtvih in ranjenih.

BUDIMPEŠTA 27. Danes zjutraj ob 9. uri in četrt je nastala v čistilnici petroleja, ki je last neke delniške družbe, v IV okraju, strašna eksplozija, ki je uničila celo tovarno. Govori se, da je ranjenih več sto oseb. Vse osebe rešilne družbe in vsi gnetjagasci so prišli na lice neareče.

BUDIMPEŠTA 27. Povodom eksplozije v čistilnici petroleja Freudove delniške družbe sta bili razun dveh smrtno ranjenih težko poškodovani še dve drugi osebi.

BUDIMPEŠTA 27. Od onih, ki so bili pri večerajšji eksploziji v tovarni petroleja težko ranjeni, je umrl sedmi. Polčraj onih drugih težko ranjenih je še vedno nevaren.

Novi srebrni goldinarji.

DUNAJ 28. Na današnji seji generalnega sveta avstroogrške banke je generalni tajnik Pranger sporočil, da je možno, da se bo moralo kovati nove srebrne goldinarje, vzlic temu da je ta denar pravzaprav vzlet iz prometa. Vzrok temu je, da ni državni zbor še rešil predloge glede kovanja novih kron in komadov po 2 kroni. — Sedaj je pa veliko pomanjkanje srebra, čemur treba odpo-moči.

Ministerska kriza v Srbiji.

BELIGRAD 27. Za prihodnji terek so sklicani na sejo klubi skupščinskih poslancev. V slučaju, da pada v ponedeljek skupno ministerstvo svojo demisijo, pozve kralj Peter za sredo k sebi politike raznih strank. Ostavka pravosodnega ministra, je kakor se zagotavlja, napravila po vsej Srbiji naj neugodnejši utia. Vsi krogi želijo, da traja koalicijska še nadalje.

Stolipin in židovsko vprašanje.

PETROGRAD 26. Ministerski predsednik Stolipin je na svojem posestvu v gubernijski Kovno vsprejel deputacije židovskega prebivalstva. Rekel je, da se položaj Židov v Rusiji boljša, ali Židje morajo spreminiti smer svoje notranje politike.

Zrakoplostvo.

NANTES 27. Vodljiv balon „Liberte“, ki je namenjen za Belfort, je napravil predp.

z 7 osebami izlet, ki se je popolnoma posrečilo. „Liberte“ prične takoj z oficijelnimi poskušalnimi poleti.

„Zeppelin III“ na potu v Berolin.

FRIEDRICHSHAFEN 27. (Ob 4. uri 30 min. zj.) Ko je nehale deževati, se je zrakoplov „Zeppelin III“ dvignil v zrak, da poleti v Berolin. Zrakoplov je krenil proti Ravensburgu.

NORIMBERK 27. — V Heidenheimu je viši inženir Dürer vrgel iz gondole brzjavko naslovljeno na inženirja Schwarza, v kateri mu sporoča, da se zrakoplov ustavi v Norimberku. Pred Noerdingenom so „Zeppelina III“ zajeli močni protivetrovi in je moral zrakoplov začasno nazaj v virmberško ozemlje.

NOERDLINGEN 27. „Zeppelin III“ je ob 10. uri predpoludne pasiral Noerdingenu. Zrakoplov leti proti Oettingenu.

NORIMBERK 27. Zrakoplov „Zeppelin III“ so zasidrali. Tekom večera pričakujejo nove Deymlerjeve motorje, ki se jih takoj vložijo, tako, da bo mogel zrakoplov še tekom noči kreniti proti Bitterfeldu.

GUNZENHAUSEN 27. (Ob 11. uri 45 min. predp.) — Pravkar poročajo, da se je „Zeppelin III“ pri Ostheimu spustil na zemljo, da se preskrbi z vodo. Potem je zrakoplov zopet zletel v zrak.

GNOTZHEIM 27. — Zeppelin junior je brzjavil južnomemškemu korespondenčnemu biro v Stuttgartu: Spreduji par cilindrov na sprednjem motorju je pokvarjen. Treba se bo ustaviti v Norimberku.

NORIMBERK 27. Zrakoplov „Zeppelin III“ se je ob 4. uri tri četrt pop. spustil na zemljo na nekem velikem travniku sredi gozda.

BITTERFELD 27. „Zeppelina III“ se ne pričakuje tukaj pred jutri zjutraj.

Rogi vjet.

PARIZ 27. Kakor poročajo iz Feza od 24. t. m. so predpoludne pripeljali tja v železni kletki bivšega pretendentu na maršški prestol El-Ragya in ga tukaj zaprli v palači.

Žrtve eksplozije plina v Ženevi.

ŽENEVA 27. Pogreba žrtve, ki so po nesrečile pri eksploziji v mestni plinarni, se je udeležilo 10.000 oseb. Pogreb je bil napravljen na stroške mesta. — Škoda, ki jo trpi mesto, znaša okoli en milijon frankov.

Švedski generalni štrajk.

STOKHOLM 27. Štrajk traja nespremenjeno dalje. Dosedaj še ni prišlo nikjer do nemirov in izgovorov.

Srbaki prestolonaslednik pojde v Nemčijo.

BELIGRAD 27. O1 zanesljive strani se doznaja, da se srbski prestolonaslednik Aleksander v kratkem poda v Bonn, kjer bo nadaljeval svoje študije na tamšnjem vseučilišču. Princa bo spremljal en profesor.

Potovanje carja Nikolaja.

PETROGRAD 27. Carsko rodno bosta spremljala v Krim ministerski predsednik Stolipin in minister za unanje stvari Izvolski.

Katastrofa „Columbie“.

LONDON 27. Listi javljajo iz Montevidea, da računajo sedaj število utonulih oseb v parnika „Columbie“ na 80 oseb. Kapitan nemškega parnika „Schlesien“ pravi, da se je dogodila neareča valed silnega vetra in visokih valov.

bolesti tiče globeje. saj sem jih tudi precej globoko sprejel. V najnežnej mladosti sem jih sprejel. Ha, ti jih morda ne pamtiš več, ali moj spomin je trden. Presneto, saj se celo spominjam, kdaj je raniki kapitan Kolumb našel Ameriko! In če sega moj spomin tako daleč nazaj, da ne bi se spomnil užitih krivic? Slab značaj bi bil. Torej čuj me!

Trdo je pala njegova roka na njeno ramo.

„Takrat si se še šopirila v dvorcu moje ranjke tete. Bog jej daj zasluženi pokoj; lahko bi mi bila kaj več zapustila. Ošabna je bila moja teta, ošabnejša še ti, ki si bila zenica njenega strogega očesa. Najraje si postajala po najimementnejših sobanah tatunega dvorca, po onih sobanah, kamor jaz nisem smel, ker sem imel navadno blatne škornjčke. In vendar me je nekaj vlekle v tvojo bližino, z nepremagljivo silo me je tiralo v tvoje naročje. Le glej me, le! Bil sem zaljubljen v te z vsi ljubezni, ki so premore desetleten prerasit dečko, in bil sem tepen za vso to ljubez z vso silo, ki jo premora razljučena petdesetletna teta. Ti me nisi umela, nisi mi hitela naproti; kraljevala si v onih imenitnih sobanah. A jaz sem bil junak že tedaj in romantičen tako, da bi se z vsako nesrečno ljubezno ustrelil. Ukral sem se tedaj v tvoje svetišče in po prstih atekel do tebe. Dvignil tvoj siv površnik — nesramnica, tudi oničas si nosila take sive

Bojkot angleškega blaga v Kini.

PEKING 27. V pokrajini Kiangsi je bil pred kratkim proglašen bojkot angleškega blaga, ki se je zelo hitro razširil po celi deželi. Vseled posredovanja angleškega poslanika sta dobila podkralj v Nankingu in guverner v Kiangsi od vlade ukaz, da moreta potrebno odrediti, da se bojkot angleškega blaga ne bo dalje razširil.

Gozd v ognju.

CARIGRAD 27. Velik, Beligrad imenovan gozd, je od predvečerajšnjem v plamenu. Ogenj se razširja proti Bujukdere in Theroptji, kjer prebivajo poslanski poleti. Dosedaj je bilo popolnoma nemogoča ga zautaviti.

Telovadba v ruski mornarici.

PETROGRAD 27. Ruski minister mornarice zelo pazi na pouk telovadbe v ruski mornarici, ki je v tem silno zaostala. — En ruski častnik se poda v Prago, da se bo učil telovadbe pri češkem Sokolu.

Kolera v Rotterdamu.

ROTTERDAM 27. Glasom uradnega poročila župana se nahaja sedaj v barakah 9 oseb obolelih za kolero. Stanje treh je nevarno. Nadaljnih 46 se jih nahaja v opazovalnici. Župan svari pred vživanjem ne očiščene rečne vodne.

Krečansko vprašanje.

CARIGRAD 27. Porta je odgovorila na kolektivno noto zaščitnih vlasti. Tozadevna nota je bila sinoči izročena italijanskemu poslaniku kakor dekanu diplomatskega zbora. V noti zatrjuje porta, da nima vojnih namer in da je podala marsikateri dokaz svojega miroljubnega mišljenja. Od Grške je pa morala zahtevati pojasnil, ker je uplivala na Kreta. Oba odgovora grške vlade, sta, če tudi ne odgovarjata popolnoma zahtevi porte, vendar smatrati kakor zadovoljiva, ker je Grška obljubila, da se ne bo več umešavala v krečansko stvar. Porta se zahvaljuje vlatim za ureditev incidenta glede zastav in konstatuje, da bo doseženi vseh olahčal ureditev težkoč, po katerih so bile takajene suverene pravice Turčije. — Popoludne so se sestali poslanski zaščitnih vlasti, da se pozave-tujejo o noti.

SRBIJA.

Štiristo vagonov orožja za Srbijo!

SOLUN 27. V tukajšno pristanišče je prispel parnik „Boragad“ z orožjem in municijo na krovu. Treba bo okoli 400 vagonov, da se odvede to orožje in municijo v Niš in Kragujevac. Železniški minister Pašić je takoj izdal potrebne odredbe.

Posebna vojaška komisija, ki ima vse to prevzeti, je že na poti in Belegrada sem. Turška vlada je že javila srbskemu odposlancu, da ne stavlja tej pošiljati nikakih ovir.

TURČIJA.

CARIGRAD 27. Porta je zopet vzela v pretres načrt za nabavo dveh Dreadnoughtov. Dva pomorska častnika se podata v Italijo, da si ogledata ladijedelnico Ansaldo, kjer gradijo en turški križar. Potem odpotujeta na Angleško, kjer se bosta pregajala za nakup dveh Dreadnoughtov.

GRŠKA.

Kralj Jurij se odpove prestolu?

BEROLIN 27. Iz Londona brzjavljajo; V londonskih diplomatskih krogih se širi

površnike! — in ti sedel v mehko naročje ter zacapljaj z nožicama nebeške radosti. Se-li spominjaš? Nemo si sprejemala božanje mojih ljubečih rok, in nisi me odtrgala od sebe. A ko sem plaval v najslajšem razkošju, tedaj je nakrat stala teta pred menoj. Vražja žena je nosila vedno tako mehke čarape, da človek nikoli ni vedel niti čul, odkod je pridrala. In zagledala me je teta v tvojem naročju in stianila je obraz v gube in šibo v roke, in nasekala me je, sam vrag vedi kako! A ti, a ti? Nesramnica, niti besede nisi spregovorila v mojo brambo, ne enkrat ne; in bil sem trinajstkrat tepen za te, dobro vem, saj sem si zaznamoval črta v svoj dnevnik. A zdaj je bila ura maščevanja. Po tebi je! Hej Marička, nisem smel nekoč sesti v tvoje naročje; danes si v moji oblasti. Zaplesati da, le poglej me, s temi okovanimi blatnimi čevlji po tebi in tvoji baržunasti obleki. Hu!

In akočil je grozovitež z obama nogama hkrati na svojo žrtve ter jo jel krvoločno teptati, da se je ječ udiral njeno telo, in da se je pokati njene jelekne zmeti. Pozabil sem namreč omeniti, da je bila ta nesrečna žrtve od našega junaka po svoji teti podedovana — sofa.

In tako se je izvršilo sicer pozno in kruto, a vsekakor pravično maščevanje.

PODLISTEK.

Pozno maščevanje.

Spisal Ferdo Plemič.

„Tako, zdaj te imam tu! V moji oblasti si, in živ krat te ne reši iz mojih oblačvalnih rok. Maščevanje? Da! So ljudje na svetu, sentimentalnih čustev, ki pravijo, da maščevanje ni plemenito; ki trde, naj je prepuštim božji previdnosti. Jaz, hvalabogu, te boleznim nimam, božje previdnosti pa v tej zadevi nočem po nemarnem omeniti. V peat sem te dobil, maščeval se bom! Hu... ljuto maščeval. Nekam pozno je to maščevanje, in ljudje bodo govčili, da imam izredno hudo srce, ki se po preteku tolikih let še spominja sprejetih bolesti. Ali to nič ne da, v tem pogledu poživljam na ljudsko mnenje. V pozdrav to-le!“

In dvignila se je krčevito stienjena moška pest ter priletela z vso silo na njeno mehko, prčno telo, da je zajejala re ica. Grozovitež pa se je brezsrčno zakrohotal:

„Ha, ha! Kaj takega nisi bila vajena, kaj ne Marička? Pred leti je bilo drugače. Pred leti, da, a danes zapleševa drugo. Tako jo zapleševa, da se bo kar kadilo. Pred vsem, dol s to sivo spokorno haljo! Dol s binavščino!“

glasovi, da se boče grški kralj odpovedati prestolu. Vest prihaja iz Carigrada, a še ni potrjena. Osebe, ki dobro poznajo položaj, zatjujejo, da so velenile sporočile grški vladi, da ne morejo jamčiti za prestol, ako bodo nacionalisti nadaljevali z draženjem Turčije radi Krete.

Kraljevo potovanje.

ATENE 27. Kralj Jurij namerava nastopiti jutri svoje potovanje v inozemstvo. — Najprej ide v svrhu zdravljenja v Aix-les-Bains, a potem v Pariz in Kodanj. — Nazaj grede pojde preko Berlina in Dunaja.

Budimpešta 27. Danes predpoludne je bil v veliki dvorani ogrske akademije znatnosti otvorjen mednarodni kongres medicinskega strokovnega tiska.

Dunaj 27. Cesar je imenoval predsednika najvišjega sodnega dvora, dr. Ruberja, baronom.

Děva 27. Nad občno Dyres-falva se je včeraj v silni nevihti utrgal oblak. Voda z gor je odnesla kočo premogarjev. Sedem delavcem je zašlo v valove; dva sta utonila, pet se jih z velikim trudim rešilo.

Berolin 27. Cesar, cesarica in prince-sinja Viktorija Luiza so ob 7 in tri četrt uri zvečer prispeli na Potsdamski kolodvor.

Mislino za svoje morje.

Smatramo potrebnim, da se povračamo k temu predmetu. Nočemo risati tu cele narčne dela, ki se ga moramo lotiti, da si osvobodimo zopet morske obali, ki so nam jih oteli italijanski in nemški kapitali — in dela, po katerem bi se morali prepričati oni moraki kraji, ki so še ostali v naši posesti.

Italijanske novine so zazvonile o istem predmetu na vse zvonove. Iz tega zvonjenja pa smo umeli, da se nimamo ni najmanj bati italijanskih spekulacij. Italijani — kakor vedno — večni frazerji kriče in ropočajo; premikajo se gore in rodijo — naš.

Ali skrb, ki je začela moriti Italijane radi invazije tujih, nemških elementov in kapitalov na naše obali, mora — da govorimo resnico — vznemirjati tudi nas v največji meri, ker grozi tudi nam. Nam celo morda bolj nego Italijanom.

Zato resno opozarjamo svoje ljudi, naj bodo oprezní, naj mislijo na delo! Nam treba manjše bučnih in praznih protestov; a dela, marljivega premišljenega dela se moramo lotiti.

O delu samem ne kaže govoriti javno. To bi utegnulo škodovati dobri stvari. Da mi Slovenci moramo gospodariti delati tudi na naših obalah — to je pa jasno. Kdo in kako naj se dela — tudi to je umljivo. Ali o tem naj se razpravlja pri zeleni mizi, v poklicani družbi.

Potom „Edinosti“ pošiljamo poziv na mase našega naroda, da bi se pripravile, kako bi vsodbudile pamičnike v velikem gospodarskem delu! V narodu je mnogo posamičnikov, ki mislijo, da niso poklicani za gospodarsko-politično delo, ker niso: ne kapitalisti, ne doktorji! In vendar jih je mnogo pripravih delavcev, kmetov in malih trgovcev oziroma obrtnikov, ki imajo svoje sedaj še nezasedeno mesto v narodno-obrambeni organizaciji. Ni treba, da bi kdo klical tiste posamičnike. Sami naj stopijo v ospredje, da morejo dati skupnosti na razpolago nekaj svojega izkustva, svojega naveta.

Tudi če ne navajamo besed „kopališča“, „hoteli“, „zdravilišča“ — naši čitatelji gotovo uvidevajo, da ciljamo na taka podjetja.

Čitali smo te dni v italijanskih novinah o namerah Italijanov glede Grlijana (ali, kakor so Italijani popačili to ime: Grignano). Mislimo, da na barkovljanski obali ga ni več koščeka našega, na katerega bi mogla obrniti svoj pogled slovanaka spekulacija. Pač pa je našega zemljišča še na grlijanski obali, a ravno tudi to nam hočejo Italijani odnesti izpred nosa!

A pove naj se nam vendar, kdaj se je na naši strani resno mislilo na udobni Grljan, kamor zabaja veliko naših ljudi v naravno kopališče? Mari je dovolj, če preskrbimo naši okolici novih mrež, kakor da bi bil ribolov vse, česar moramo mi iskati na našem morju?

Ne maramo trošiti mnogo besed. Našim okoličanom svetujemo, naj za sedaj ne prodajajo svojih zemljišč, ker jih imajo še pri morju. Tistim pa, ki so že po svojemu položaju poklicani, da razmišljajo o tem, kako naj bi se morska obala ohranila nam, v našo korist, — njim kličemo: pogumno na delo!

„Veleizdajniški proces“ v Zagrebu.

(130. dan razprave.)

Zagreb, 26. VIII.

Državni pravdnik je nadaljeval danes z odklanjanjem prič. Tako je odklonil priče, ki jih je predložila bramba glede obtožencev iz okraja Stara Gradiška, proti čemer je protestiral branitelj dr. Budisavljevič. Na to je repliciral državni pravdnik na predloge obtožencev Oreščanina, Malobabića in Jovanovića ter je odklonil po teh obtožnicah predlagane priče in je tudi odklonil predlagano čitanje korespondence Oreščanina. V imenu tega poslednjega je repli-

ciral branitelj dr. Budisavljevič, dočim sta obtožena Jovanović in Malobabić sama odgovarjala.

Branitelj dr. Popović je priporočal predloge Jovanovića, katerega priče ne bodo govorile na sploh, kakor govorijo priče obtožnice, marveč izpodbijejo trditve v obtožnici s konkretnimi izpovedbami.

Državni pravdnik pa je odklonil te priče in se je potem izrekel proti predlogom dra. Popovića glede čitanja člankov v „Srbo-branu“. „Srpskem Kolu“ itd. Branitelj dr. Popović se je protivil temu, da bi se „Amerikanski Srbo-bran“ pritegnil kakor dokazilo, in je oporekal trditvi, da bramba govori le za evropsko javnost. O tem procesu je kulturni svet itak orijentiran že davno. Govornik je protestiral nadalje proti temu, da se oseba cesarjeva vlačí v to debato.

Po kratki pavzi je drž. pravdnik repliciral na izvajanja dra. Popovića, nakar je predsednik proglasil, da je stavljanje predlogov zaključeno. Jutri ali pojutrnjim razglasi senat odlok glede pripuščanja predlaganega dokazilnega materiala. Dr. Popović je prijavil naknadno še nekaj prič, ki imajo razbremeniti obtožence iz Daruvara. Izlasti dokažejo nekateri, da je priča Turajlić iz maščevanja krivo pričal. Drž. pravdnik je skušal dokazovati, da priče brambe ne zaslužujejo vere ter je hotel s tem opravičiti odklonitev teh prič.

Po popoldanskim pavzi je začelo čitanje aktov, ki je trajalo do 2. ure, ko je predsednik odložil razpravo na jutri.

Masaryk o Nastiću.

Kakor je razvidno iz naših dnevnih poročil o „veleizdajniškem“ procesu, drž. pravdnik Accurti kar odklanja vse priče, ki jih predlagajo branitelji, češ, da so ali „nepotrebni“, ali „nezanesljivi“.

To je dalo povoda prof. Masaryku, da še enkrat spregovori o „potrebem“ in „zanesljivem“ svedočenstvu Nastića. Takrat piše prof. Masaryk o „Zagrebski kronski priči“ v praško „Union“, vsestransko in temeljito, kakor se spodobi njegovemu učenjaškemu glasu.

Češki deželni zbor.

„Narodni listy“ pišejo, da je namen vladnega posredovanja, uplivati na eni strani na Nemce, da se zadovolje s minimalnimi zahtevami, a na drugi strani na Čeha, da privole v te minimalne nemške zahteve in da s tem rešijo deželni zbor. Omenjeni listji zahteva od čeških poslancev, da nikakor ne smejo odnehati, da ne smejo za opustitev obstrukcije plačati nikdar niti najmanjše cene, marveč morajo vztrajati trdno in neizprosno v brambeni enotnosti dežel in enake pravice Čehov.

Nismo od nikogar pooblašteni, da stavimo od svoje strani kak predlog, vendar je jasno, da je sedanjí položaj toliko v češkem deželnem zboru, kolikor v državnem zboru nezdržljiv. Vendar bi se morda dal doseči kak kompromis, ker se menda tudi med Nemci nahašajo še pametni možje; vendar niso sami Wolfi in Maliki?

Z rektorata češke univerze.

Ministerstvo nauka in bogočastja je potrdilo volitev akademskih pročelnikov praške univerze za leto 1909—10, in to: volitev prof. Th. dra Josefa Krála rektorjem, gg. prof. Th. dra A. Vřeštala dekanom bogoslovne fakultete, prof. M. U. dra J. V. Rohona dekanom medicinske fakultete; prof. dra E. Tilšcha dekanom pravniške fakultete in prof. Ph. dra J. Pekaša dekanom filozofske fakultete.

Vseslovansko društvo „Slavija“ v Moskvi.

Ideja vseslovanska, kakor jo propovedujejo sedaj t. zv. neoslovonofili, nahaja v Rusiji vedno plodnejši tal. — Ukljub denunciacijstvu Nemcev in Madjarov zmagujejo neoslovonofili na vsaj črti, ker so namesto za neizvedljive utopije ruskega imperijalizma, začeli delati zelo praktično za vseslovanski demokratizem, kateri hoče popolno svobodo in enakopravnost za vse slovanske narode.

Med novimi društvi, ki delajo po programu neoslovonofizma, iztiče se društvo „Slavija“ v Moskvi. Teh dni so ustanovili v tem društvu posebne sekcije, češko in rusko. Na odošni seji je spregovoril Konički o potrebi, da se ruska in češka javnost čim življe pečati z razmerami ogerskih Slovkov, ki morajo postati živim mostom med zapadnimi in vzhodnimi Slovani.

V predsedništvo češke sekcije so izbrani gospodje: R. Kubiček, F. Jiša in F. Karas.

Za „Rusko sekcijo“ je spregovoril F. F. Aristov o „Prikrpataski Rusiji“ in o njenem pomenu za vse Slovanstvo. V predsedstvo ruske sekcije so izbrani s gg.: F. F. Aristov, N. G. Petrov in A. M. Savostjanov. Seja je bila zaključena pevanjem himne „Hej Slovani!“

Iz državno-železniške službe.

Dosedanji ravnatelj državnih železnic v Trstu, dvorni svetnik Ruff je torej odšel. Bilo je prvi zadnji čas. Začasni vodja direktorije v Trstu je vladni svetnik Aleksander Galambos. Mož je rodom Nemec z Dunaja, ali v svoji stroki večak in ob enem

strogo objektivni človek, ki presoja vsakogar le po njegovih sposobnostih in po — delu. To pa je izvestnim parazitom, ki menijo, da morejo nemške agitacije nadomeščati sposobnost v službi, razloga povelj, da mrzijo g. vladnega svetnika in hočejo eventualno imenovanje njegovo ravnateljem preprečiti raznimi mahinacijami in z naglašanjem, da je kandidat Slovencev.

Vladnim svetnikom in administrativnim namestnikom ravnatelja tržaške direktorije je imenovan Otokar Aufedniček. S tem imenovanjem moremo biti Slovenci zadovoljni že zato, ker g. Aufedniček zna vsaj češki. Služboval je dosedaj v železniškem ministerstvu kakor ministerijalni tajnik in je bil namestnik sekcijkega svetnika Deška v departementu 16a za transportne in komercijelne stvari. Ker je poseben večak v trgovski stroki, morejo biti z njegovim imenovanjem zadovoljni izlasti naši slovenski trgovci. Može so pred očmi le interesi službe in želi kakor tak povpeševati interese železniškega prometa, s čemer eo ipso povpešuje koristi trgovine. V njem bodo imeli trgovci le dobrohotnega prijatelja, kar je neizmerne važnosti za tako trgovsko mesto kakor je Trst.

Iz stvarnih razlogov smemo torej biti zadovoljni s tem imenovanjem. Saj to želimo ravno, da na takih mestih ne sede stran-karji in politični propagatorji, ampak večaki v svoji stroki z vsami kvalifikacijami. Z veliko napetostjo pričakujemo za to imenovanje ravnatelja, od katerega moramo zahtevati tudi jezikovne kvalifikacije kakor jo ima sedanjí začasni vodja g. Galambos. Da-si Nemec si je v svojem službovanju znal pridobiti znanje slovenščine, hrvaščine in italijanščine. In to znanje moramo zahtevati pri nas v javnem interesu izlasti od funkcionarjev, ki stoje na važnih mestih. Ta zahteva naša je opravičena skozi in skozi, ako se uvažuje, da državne železnice v področju tržaške direktorije tečejo skoro izključno po slovenski zemlji. V interesu prebivalstva in železniške službe zahtevamo, da ta tržaška direktorija neha biti enkrat — domena gospodarskih agitatorjev.

Minister Stürgkh proti českim šolam.

Prag (27). Tukajšnje češke novine prinašajo, da je minister Stürgkh pritril sklepe spodnje-avstrijskega šolskega sveta, naj se zaprejo češke privatne šole Ludičeka v III. dunajskem okraju in Komenskega v Poštorní. S tem ukazom bi hotel minister Stürgkh prikupiti se nemškimi liberalcem, katere je grenko razžalil z zapretjem „svobodne šole“. (Kakor se vidi Bienenrthova vlada sijajno prikazuje češkim poslancem pot, po kateri bodo morali hoditi prihodnje jeseni — v parlamentu. — Op. U.)

Bismarkov naslednik.

Teh dni so odkrili Nemci v Chelmnu, v Zapadni Pruski (poljske zemlje), spomenik Bismarku, in so ob tej priliki odposlali sedanjemu kancelarju Bethmann-Hollwegu brzojavko, v kateri izražajo nado, da bo tudi on delal na tem, da bi se obdržalo „nemštvo v vzhodnji marki“. — Državni kancelar je takoj odgovoril, da bo vestno delal po načrtu velikega državnika, kateremu so ravnokar odkrili spomenik.

Poljake v Poznanju čakajo torej novi težki dnevi.

Minister dr. Scheiner obolel.

Te dni so javili nekateri listi, da je nemški minister-rojak dr. Schreiner obolel. O tej bolezní javlja „Den“ sledečo zanimivost: Ko je bil minulo nedeljo avstrijski ministeraki predsednik pri viadaru v triurni avdijenci, je omenil vladar tudi proti-češke izgrede ter jih najostreje obsodil. Obenem se je izrazil zelo nepovoljno o nemškem ministru-rojaku dr. Schreinerju. Vladar je vprašal ministerkega predsednika barona Bienenrtha, da li mu je znano, da je minister dr. Schreiner izrazil sovražnik Čehov, on, — cesar namreč — da je v tem oziru jako dobro informiran. Po avdijenci je ministeraki predsednik baron Bienenrth nemškemu ministru-rojaku dr. Schreinerju, ki je ravno potoval po Češki brzojavil, naj prekine svoje potovanje. Dr. Schreiner je to storil, a se obenem napravil — bolnega!

Dnevne vesti.

Iz politične službe. Namestniški svetnik v Trstu Ivan Krekich-Strassoldo pl. Treuland je poklican v službo v ministerstvo za notranji stvari.

Imenovanje v poštni službi. — Stavbeni vežbenik Mar. Osana v Pulju je imenovan za stavbenega pristava.

Kaj pa je tebe treba bilo? Včerajšnji uradni list „Observatore Triestino“ objavlja razglas v zadevi ameriških trt, katerega smo tudi mi prinesli. Razglas je objavljen v nemškem, italijanskem, slovenskem in hrvaškem jeziku. To je popolnoma v redu, samo bi vprašali, čemur je razglas, ki je namenjen vinogradnikom, objavljen v nemškem jeziku, ko vendar na celim Primorskem ni niti enega nemškega vinogradnika? To se pravi enostavno metati skozi okno denar davkoplačevalcev. A to isto velja tudi glede drugih občinstva namenjenih razglasov javnih oblast-nij. Čemu je tu potreba nemščine, ki se

šopiri pri vseh vladnih razglasih na prvem mestu?

Mi je ne potrebujemo! A vsiljevanje nemščine na prvo mesto je tudi žaljenje za domače avtohtono prebivalstvo za Slovence in Italijane, ter nas nekako spominja, da smo pod nemško komando, državljani druga vrste. Nemščina je sicer v Avstriji res državni jezik „de facto“, a ni to „de jure“. Ni nobenega zakona, ki bi podpiral nemščino kot državni jezik in zato kličemo: „Preč s staro razvado, proč s nemščino!“

Električna železnica z ulice Miramar na cesto vodečo ne Prosek v okraju Grete in Barkovell. C. kr. železniško ministerstvo je mestni občini tržaški za leto dni podaljšalo dano dovoljenje za tehniške predpriprave za gradnjo električne železnice s primerne točke v ulici Miramar poleg ulice di Tor San Piero v Trstu na cesto, ki vodi na Prosek v okraju Grete in Barkovell.

Z veseljem opazuje človek, kako si tudi v naši okolici sokolaka organizacija ustvarja trdno podlago. In naravno je, da je tudi v tem pogledu naš sv. Iran v ospredju. Tako je prav, tako se pristaja. Tu je v prvih začetkih naše narodne borbe središče, v katerim so se porajale dobre ideje, tu je zibel našega političnega društva in našega glasila „Edinost“, tu so se vršila posvetovanja za delo, ki je ustvarilo današnjo pozicijo tržaškemu Slo-venstvu.

Leto je minulo, odkar se je ustanovil „Sokol“ pri sv. Ivanu. Po tem delu marljivega in previdnega dela more „Vrdeljski Sokol“ prirediti svoj prvi javni nastop, ki bo dne 5. septembra v „Narodnem domu“ pri sv. Ivanu, kjer pokažemo, koliko se da doseči z vztrajnostjo in dobro voljo. Poleg tega bo tudi v obliki meri preskrbljeno za razno zabavo. Novemu krmarju v „Narodnem domu“ pa bo prva skrb za dobro pijačo, izvrstna jedila in točno postrežbo, tako, da bo zadovoljeno vsem gostom v vsakem obziru.

Na slavnost v Škedenju so se še pri-glasila nastopna društva: Pevsko društvo „Ilirija“ v Trstu (po večí deputaciji z zastavo), slovensko akad. far. društvo „Balkan“ (po deputaciji) in pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku (po večí deputaciji z zastavo).

Opozarjamo, da je definitivno dogovorjeno z družbo Tramvaj, da bodo vozovi na razpolago izpod Škedeja do 11. in pol ure zvečer.

Poziv Barkovljanom. V nedeljo bomo slavili v našem Škedenju znamenito slavnost, „Edinost“ je že izdala parolo, naj se to slavje razvije v pravi narodni tabor. Želimo, da bi se naše narodne Barkovlje odzvale temu pozivu v čim največji meri. V ta namen smo si zagotovili par večih ladij, s katerimi se skupno odpeljemo na slavnost v Škedenj. V tej naši vožnji naj bo simbol, da je sinja Adrija — naša. Zato pozivljamo vse narodne Barkovljane najnujnejše, da se udeležijo tega našega izleta. Kdor le more, naj pride, da bo naš obisk pri škedenjskih bratih čimimpozantnejši. Priti je v barkovljansko pristanišče ob 1. uri in pol.

Na pomoč! Od sv. Jakoba smo prejeli: Tisočkrat se je že pisalo na tem mestu, kako težko materialno stanje imajo skoro vsa naša izobraževalna društva. Kako naj ta društva vršijo svojo nalogo, če jim pa nedostaja najprimitivnejših sredstev. Nikake podpore; le par društvenikov, ki morajo zalagati toliko časa, da se vsega naveličajo. To je slika skoro vseh takih društev. Koliko se je že govorilo in pisalo o potrebi javnih ljudskih knjižnic! Samo govorjenje pa nič ne pomaga. Tu treba dejanske pomoči. Oglejmo si, na primer, javno knjižnico „Čitalnice“ pri sv. Jakobu. Na eni strani vidimo veliko število čitalstev, na drugi neodgovarjajočo knjižnico, toliko gledé števila knjig, kolikor njih vsebine.

„Čitalnica“ je prepustila svojo knjižnico javnosti v spoznavanju nje velikega pomena, objednem pa z uverjenjem, da rodoljubi in drugi zavodi pristojajo na pomoč za ureditev knjižnice. Toda ta nada se ni izpolnila. Pomoči je ni od nikoder, a „Čitalnica“ sama nima toliko ureditev, da bi poleg velikih društvenih stroškov mogla urediti tudi knjižnico. Tu torej treba pomoči, ako nečemo da se naša mladina ne bo izgubljala po laških bibliotekah in tako navzemala tujega duha. To naj uražujejo vsi rodoljubi in v resnici narodnari zavodi! Posežite v žep in darujte po svoji moči za našo mladino, neš budočnost! Vsa mali dar bo hvaležno sprejet in objavljen v „Edinosti“.

Darove sprejema knjižničar javne knjižnice St. Jakobske „Čitalnice“, Campo s. Giacomo, 5., ali pa tajnik „Čitalnice“, R. Conić, ulica Molin piccolo, 8. (zaloga).

VI. redni letni občni zbor skad. f. r. društva „Prosveta“ bo v soboto, dne 4. septembra t. l. ob osmih zvečer v levi dvorani hotela „Ilirija“ v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedništva; 2. poročilo odbornikov; 3. poročilo podružnic in oddekov; 4. poročilo zastopnikov „Prosvete“ v upravnem odboru Simon-Grigorčičeve knjižnice in čitalnice; 5. poročilo preglednikov; 6. volitev predsednika, odbornikov, namestnikov in preglednikov; 7. sprememba pravil; 8. samostojni predlogi; 9. slučajnosti.

Pozivljamo člene, da se udeležijo občnega zbora polnoštevilno. Vabijo se tudi starešine in prijatelji društva. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Oltor „Prosvete“.

x Svarilo pred sleparskimi umetnimi gnojili. — Zadojla leta se vedno bolj pogostoma uhajajo pritožbe, da potujejo agenti okrog, ki ponujajo kmetovalcem za drag denar vsakovrstno mešana malorredna gnojila za travnike, krompir, žito i. t. d. Marsikateri, ki o stvari ni dovolj poučen, je že sel agentu na lim povedal, kakšna krivica se mu je zgodila. Zato svarimo naše kmetovalce pred nakupom tako, zvanih posebnih gnojil (mešanih gnojil) za žito, krompir i. t. d., ter priporočamo rabo cenih in dobrih posamičnih gnojil, kakor: kajnit, 40 po sto kalijeva sol, Tomasova žlindra, superfosfat in čileški soliter. Zgoraj omenjena malorredna posebna gnojila „niso prav nič drugaga“, nego zmes teh posameznih gnojil; kmet mora le za to mešanje, kakor zgoraj razloženo, precej denarja šteti.

Tržaška mala kronika.

Nova arkada v prehodu S. Giovanni. — Včeraj so izročili javnemu prometu arkado nove hiše v passu S. Giovanni. Arkada, ki stoji v isti črti z oboki Chiozza bo znatno olajšala promet v oni poprej preozki ulici. Prehod je električno razsvetljen in jako eleganten. Od znotraj v hiši se nahajajo razne prodajalnice. Govori se, da se bo tudi ulica Ponte della Fabbra regularila na enaki način, ko porušijo dotično hišo na oglu.

Izseljenci na povratku. Iz New-Yorka je po petnajstodnevni vožnji priplul v naše pristanišče parnik „Martha Washington“, ki je tu izkrcal 210 pazežirjev, ki so večinoma izseljenci vračajoči se v domovino.

Rabuka v preiskovalnem zaporu v ulici Tigor. V tem zaporu sta pridržana kuhinjski arstanta Josip Krišak iz Trsta, ki sedi radi javnega nasilja, in Aleksander Carrozza iz Verone, poslednji radi tatvine.

Med obema ni vladala ravno najboljša sloga, marveč so bili prepripi med njima na duernem redu. Predčerašnjem se je mržnja poostrišla tako, da je Krišak z dolgim nožem v roki plasil proti svojemu nasprotniku. Gotovo bi ga bil končal, da ni glavni čuvaj Rudolf Fabijančič hitro posegel vmeš.

Pri tem je bil pa ranjen na desni roki. Krišaka so zaprli v tamnico in je bilo proti njemu uvedeno kazensko postopanje.

Iz Pule v Trst zastoj. Simon Marchelli, star 40 let, iz Benetk je prišel v Pulo brez denarja. Vkrca se je nato na parnik „Prinz Hohenlohe“, ne da bi plačal voznico. Ko je parnik dospel v Trst, so Marchellija aretirali.

Uzmovič v kavarni. G. Silvester Zanolla in Padove je predčerašnjem ob 3. zaspal pri mizi v kavarni Chiozza. Nek vzmovič mu je med tem vkradel listico, v kateri pa ni bilo ničesar. Vzlic temu so ga spravili pod ključ.

Koledar in vreme. — Danes: Avgustin št. — Jutri: 13. ned. po Bink. Obl. Irena Krst. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 27. Cels. — Vreme včeraj: dež.

Vremenska napoved za Primorsko: — Oblačno, dež. Zmerni vetrovi, malo spremenjeni. Večinoma oblačno.

Društvene vesti.

Tržaško kolesarsko društvo „Balkan“ vabi vse svoje člane, naj se polnočtevno vdeležijo nedeljske slavnosti bratskega društva „Velebit“ v Šklednju v civilni obleki, z društvenim znakom.

Telovadno društvo TRŽAŠKI SOKOL v Trstu.

V nedeljo 29. t. m. priredi „Sokol“ v St. Andrežu pri Gorici javno telovadbo, pri kateri nastopi tudi tržaški Sokol. Oni bratje, ki se udeležijo te slavnosti v kroju, se zberó v nedeljo dopoldne ob 11. in trideset v „Nar. domu“, odkoder poidejo na južni kolodvor, da se odpeljejo ob 12. uri 10 min. v Gorico Na zdar!

„Čitalnica“ pri sv. Jakobu opozarja gg. perca na izredno pevsko vajo, ki se vrši danes soboto 28. avgusta točno ob 8. uri zvečer.

Gospodarski vestnik.

Koliko vode potrebuje živina? Računa se, da potrebujejo na vsak kilogram suhe klaje; konji in orce 2—3 kg, voli 4—5, krave 5—6, prašiči 7—8 kg vode. V vsaki letni dobi je paziti na to, da ne dobiva žival premrzle vode. Zlasti brejo žival treba varovati premrzle vode, ker po njej rada izvrže.

Kedaj naj trgamo breskve? — Breskve smemo trgati, kadar oni del breskve, ki je obrnjen proti soncu, kaže živo barvo in ima ostali del nekako rumenasto-voščeno barvo. Ali so breskve zrele, razvidimo iz tega, da jih narahlo primemo in ovijemo na prirastku. Ako se z lahkoto odločijo od prirastka, so zrele; drugače pa ne. Breskve, ki jih potrebujemo za eksport je treba seveda potrgati nekaj dni prej. Na sploh treba trgati breskve previdno, in kaj neupamtno je, breskve z drevesa otrezati, kakor bi bile orehi. Take breskve se potolčejo in izgubijo v kupčiji vsako vrednost.

Vesti iz Goriške.

Pripravnica v Kobaridu. — Pred dvema letoma je na sklep starešinstva v Kobaridu, napravilo županstvo prošnjo za ustanovitev pripravnice za srednje šole v Kobaridu. Pri-

pravica je zdaj zagotovljena in začne s šolskim letom 1909—10.

Učenci se bodo vprejemali 15. in 16. septembra. Vprejetih bo do 50 učencev. Starost učencev ne sme biti pod 9 let in ne čez 13 let. Od učencev se zahteva znanje dovršenega tretjega razreda ljudske šole.

Ta korak je vzradostil vseh, ki se zanimajo za napredek, ne le Kobarida, ampak vsega sodnega okraja. Do sedaj je bilo radi premnogo učencev, ki so jih stariši vozili v pripravnico v Gorico, težavno spraviti jih v potrebno šolo. Zdaj pa, ko je odprta nova pripravnica za srednje šole v Kobaridu, je posebno ugodno za sodni okraj kobarški in bovški, da lahko nastanijo svoje učence v Kobaridu, kjer je dobiti dovolj primernih stanovanj po primerni ceni, dosti ceneje, nego v mestih.

Vesti iz Istre.

Hrvatska realna gimnazija v Voloskem. Ministerstvo za nauk in bogoslužje je dovolilo, da se že začetkom novega šolskega leta otvori v Voloskem občinska realna gimnazija s hrvaškimi učnim jezikom.

Ravnateljem tega novega zavoda bo g. Ivan Rabar, dosedanj ravnatelj srednje šole v Orijeku. Rabar je doma s Kanfarišine v Istri. Zares krasna pridobitev, ker je gosp. Rabar znan kakor vrl rodoljub in pedagog.

Novi gimnaziji kličemo iz globine bratskega srca: vivat, floreat, crescat! na boljo srečo našega zatiranega naroda v Istri.

Iz Pule. — V torek je imel naš občinski odbor svojo sejo. Med dragimi točkami so bile tudi te-le tri: 1.) da se kupi Desakovo hišo za italijansko občinsko gimnazijo; 2.) da se povpeši podeljenje pravice javnosti tej gimnaziji; 3.) da se imenuje eno učiteljsko moč.

Te tri točke so bile vprejete. Za to sta glasovala tudi oba zastopnika slavne naše vojne mornarice. Med njima Černota, ki mu je bil oče s Tolminskega! Zlastno! Za to mornarico so šli Hrvatje na občinskih volitvah v boj proti komori. — To je zahvala! Da je Pula po večini hrvaška in slovenska, to ve vsakdo, ki pozna to mesto. Vendar Italijanom dovoljujejo gimnazije, liceje, vse sploh, kar hočejo! Hrvatom pa — niti ene ljudske šole!

Kako proti nam in kako proti Italijanom! Iz Cresa dne 23. 8.: Včeraj nas je doletela posebna čast. Počastila sta nas kar dva izleta hkrati: iz Voloskega oziroma Lovrans in iz Malega Lošinja. Eni in drugi so prišli reševati skoro da izgubljeno cresko italijansko patrijo. Prebivalstvo se je držalo nasproti izletnikom jako hladno. Ali na večer, ko so se nemili gostje razšli, bi bilo prd „Nar. domom“ skoro došlo do spopada. Le energičnemu nastopu naših voditeljev se je zahvaliti, da ni kateri izletnikov odšel s krvavo glavo.

Godbi sta svirali med drugim tudi znano „Nella patria po rešeti“ — ali ne po sredi mesta — tega si niso upali — ampak ob periferiji. Strah je vrag — bi rekli naši stari. Italijani so veliki jnnaki, kadar vedo, da so v večini, n. pr. 6—7 proti 1. Ali ko bi znale biti pesti enake, tedaj gredo italijanske pesti — v žep. Torej, razun tega, da so po patriji „rešetali“, ni bilo nobene druge neurede. — Kajti, da so tudi kričali: „Erviva Cherso e Istria italiana!“ to nas ni čisto nič bolelo. Saj krik ni še nikoli spreminjal hrvaških krajev v italijanske! Tudi Lošinjani, odčeni italijanskimi trobojnicami nas niso brigali. Če je to prav vladnim možem, je tudi nam.

Avstrijski čuvarji „državne misli in integritete“ a la famozni Accurti iščejo le med Hrvati, Srbi, Čehi in Slovenci „veleizdajniških pojavov“ in izdajalske propagande. Ali pa je morda v naših dogovorih z Italijo še kak „tajna klavzola“ po kateri imajo naši kraji o primernem času pripasti Italiji? Ali — kakor rečeno — to so stvari, ki spadajo v kompetenco Aehrenthala — sedaj grcia — tega zapovednika vsem Accurtijem!

Ali nekaj nas vendar boli. Za na golo pritožbo kaknega fanatičnega italijanskega župana zabranjujejo naše c. kr. oblasti najnedolžnejše izlet (kakor se je zgodilo v slučaju z Bakrani), dočim se Italijanom vse dovoljuje in dajajo po vrhu še častno stražo kakega pol ducata orožnikov, ki naj jih varujejo, da ne bi jim kakor Hrvat — iztrgal kakor italijansko trikoloro. da morejo svobodno po „patriji“, „rešetati“ in dajati svojim čutstvom duška v sklikih, ki niso ravno v proslavo hababurške monarhije!

Ne taki valiki, ne „rešetanje“, ne italijanske trikolore nas ne pečejo; ali ta dvojna mera, ta je, ki nas ogorča! Ali pa hoče morda naša slavna cesarska in kraljeva vlada, da tudi mi — da pridemo do svobode — postanemo irredentovci?!

Tužna slovenska Istra se je vzdramila. Otrgala je se svojih ramen robčki jarem, ki jo je tlačil stoletja. Bil se je boj, trajen boj, ki je zahteval tudi krvnega davka narodnih žrtvi! Sedaj pa naša slovenska Istra ponosno zre na skoraj že premaganega nasprotnika... V dosega tega so nam velikansko pripomogli narodna društva: Čitalnice, pevsko-bralna društva itd., ki s ponosom zro na sad svojega delovanja. Že meseca februarja 1869 ustanovili so v Dekanih (kakor so nazivali v tedanjem času) „pevmarsko“ društvo, iz katerega se je pozneje

Prilika ugodn. nakupa.

Moderne spalne sobe iz trdega kuhan. lesa

brez obkladkov (rimeša) zelo solidno izdelane z garancijo

po izredno nizkih cenah

PETER JERAD, trgovina s pohištvo

na vogalu ulice Vincenzo Bellini ter ulice sv. Katerina.

Prilika ugodn. nakupa.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pešene kave.

Preprodajalci ali agenti ..

ki želijo zastopati poznano banko, ter se baviti s prodajo zakonito dovoljenih srečk, najdejo proti visoki proviziji stalno službo. Z malim trudom se lahko zasluži mesečno 200 do 500 kron. Ponudbe naj se pošljejo pod: „**NEUE FORTUNA**“, Budimpešta V. — Börse, — Postfach 38

Velika zaloga koles

RUDOLF RÖTL

TRST, ul. Acquedotto 21. Telefon 1238.

Zaloga koles: Peugeot, Waffendrad, Standard od 150 kron naprej. Pnevmatiki in potrebščine.

Mehanična delavnica. Hitra postrežba. Cene zmerno.

Majcen Miloš ..

mizar - Trst - ulica Leo štev. 2

priporoča slavnemu občinstvu **svojo mizarnico.** Izdeluje vsakovrstno, tudi NAJFINEJŠE POHIŠTVO

Umetni zobje ..

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Zusche

TRST

ulica della Caserma štev. 13, II. nadst.

Josip Stofa mizarski mojster, Trst, ulica Belvedere štev. 8, izvršuje vsakovrstna mizarska dela.

Poskusite **FI-GOVO KAVO „Salutin“** ki je najboljši in najzdravejši kavni priradek. Doblja se v vseh boljših prodajalnicah.

Prva narod. velika trgovina

na Goriškem in Primorskem

(Pred 25 leti poznana od Predila do Reke)

V skladišču (skladu) ima vsako vrsto šivalnih strojev za šivilje, krojače, čevljarje in domačo rabo - Stroji so rabljivi tudi za umetno vezanje. - V zalogi imam tudi šivalnih strojev z svetovno znano znamko „PFAFF“, kateri ne provzročajo pri šivanju nikakega ropota. - Na izbero imam najkrajše in trpežne dvokolesa „Regent“, „Helical-Premier“, „Alfa“, „Bever“ in „Meteor“. Najnižja cena je Kron 108, s prostim tekom Kron 20 več. Za prodane šivalne stroje dvokolesa jamčim po dogovoru! - Plašči za dvokolesa od K 6 naprej. - Lastna novo opremljena delavnica za popravilo šivalnih strojev in koles. - Glavni zastop kmetijskih strojev, kakor slamožernice in stikalnice za grozdje in raznih predmetov, prve slov. tovarne K. & B. Ješek, Blansko. Ravnokar je izšel nov slovenski cenik. - Konkurenca je sploh izključena! Opozorjamo ob tej priliki slavno občinstvo, da vprša pred nakupom po ceniku pri stari trdnici. Pošteni zanesljivi (agent) posredovalci se posredujejo v službo.

Josip Dekleva v Gorici, via Municipio št. 1.

Rodolphe Maas, Trst, ul. Farneto 38

Olje za stroje, cilindre, dinamo, motore itd. itd.

posebno za žage na paro in mline.

Bombaž za čiščenje strojev.

TELEFON 11-45.

Zaloga tu- in inozem. vin, špirita, likerjev in razprodaja na debelo in drobno

Jakob Perhanc, Trst

Via delle Acque 6, nasproti Caffè Centrale

Velik izbor francoskega šampanjca, penastih dezerterih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec slivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz dotičnih krajev. Vsaka naročila se takoj izvrši. Razpošilja se po povzetju. — Ceniki na zahtevo iz franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

SLOVENC! SLOVANI

v Trstu! Do žnost je Vaša, da

se poslužujete edino le v ..

slovanski brivnici

v ulici Saverio Mercadante št. 1

.. (blizu Slovenske knjižarne ..

V. GJURIN :: BRIVEC.

ooo Svoji k svojim! ooo

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. Viktor Bandel

Trst, ulica San Giovanni 7, I. nads. od 9. do 1. in od 3. do 6.

Prostovoljna prodaja

POSESTVA

Šlegljevih dedičev v Šturiji (Vipava) (hiša, hlev, velik vrt). — Pripravno za kupčijo. — Pojasnila daje

Danilo Šapla, posest. v Šturiji.

Prodaja se

materijal in okna

onih hiš, ki se posujejo v ulici S. Lazaro, Corso in ulica S. Caterina. — Za informacije obrniti se na lice mesta.

Rojaki
Pozor!

izcimila „Narodna čitalnica“, ki je blagodejno vplivala na proubo naroda v Koperski okolici.

Ta čitalnica bo dne 19. septembra t. l. slavila štiridesletnico svojega obstanka. — Vabimo torej društva na sodelovanje. Gotovo, da nam sl. društva v tem pomenljivem času ne odrečejo svoje pomoči.

Blagovole naj se zgledajo najkasneje do 5. septembra t. l. in paziti na tozadavne novice v „Edinosti“.

Kličemo jim že vnaprej: dobro došli! (Opomba. Na željo nekaterih bratskih društev se je veselica odložila na 19. septembra. Ne bo se torej vršila dne 12. kakor je bilo prvotno objavljeno).

Iz Ricmanj. Naše ceste in poti so v skrajno slabem stanju. Tudi glavna pot, ki vodi iz Ključa v vas, je vaa razorožena. Kani po vasi so odprti. Obračamo se do cestnega odbora in sosebno do njegovega načelnika, naj bi obrnil malce več pozornosti tem našim potem. Tudi vodnjaka nužno potrebujemo mi Ricmanjci. Za ta vodnjak prosimo že dolgo. Prosimo sl. županstvo v Dolini, na vendar enkrat ukrene potrebno, da dobimo to nužno potrebno napravo.

Vesti iz Kranjske.

Iz Postojne dne 27. t. m. Dne 26. t. m. položili smo k večnemu počitku moža, ki je bil kramenit značaj, blag dobronik, zvest prijatelj vsem, ki so ga poznali: gospoda Josipa Dekleva, tukajšnjega veleposelnika, mnogoletnega občinskega svetovaleca, načelnika cestnega odbora, častnega člana mnogih občin in par let župana in načelnika okrajnega šolskega sveta.

V vseh teh lastnostih je bil pokojnik skrajno vreden in neumorno delaven za javen blagor. Kadar-koli je kje nastala beda iz katerega koli vzroka, vsikdar je bil pokojnik med prvimi, ki so prihili na pomoč svojemu bližnjemu. Njemu se ima potojnako mesto zehraliti v prvi vrsti, da je dobilo tako krasno moderno šolsko poslopje. Pokojnik je bil izbojen in izkuščen ekonom. Kakor tak je imel najraznovrstnejega črvoja, ki je je rad daljal na razpolago drugim. Bil je tudi nevdušen lovec, ali vsikdar je gojil ta šport racionelno, tako, da je tudi v tem več koristil nego škodoval. Sploh je bil pokojnik sijaen izgled moža v privatnem, gospodarskem, političnem in narodnem življenju.

Temu primerno se je tudi pogrebna slavnost razvila v manifestacijo splošnega žalovanja. Ne le da se je udeležila pogreba vaa Postojna in da je bila zastopana vaa Notranjska; marveč je dešlo gostov tudi iz Ljubljane in celo s Štajerske.

Korporativno z zastavo so se udeležila društva: „Sokol“, Čitalnica, požarna bramba in pevsko društvo „Postojna“, ki mu je zapelo žalostinko na kolodvoru (truplo so namereli prepeljati iz Ljubljane) in na pokopališču. — O vseobčnem žalovanju je pričala marsikatera solza, ki je rosila lica, ko so kratek vpuljali v zemljo.

Žalostjo v srcu jemljemo še tu zadnje slovo od Tebe, nepozabni Pepe! Ohraniti Ti hočemo blag in trajen spomin za vedno! Počivaj v miru!

Nagrobni spomenik za padla 20. septembra 1908, katerega osnutek je razstavljen v izložbi tvrde Gritar in Mejaš v Ljubljani, bo visok sedem metrov. Od te višine od pada na podstavek štiri metre, trije metri pa na glavno podobo, predstavljajočo „Genia žalujčca Slovenije“. Glavna podoba in obe vazi bodeta iz kararskega marmora. Podstavek in grobna plošča bodeta izdelana iz temnozlatega kraskega kamna iz Lakev. Na grobni plošči je z bronze vlit portretni relief Ivana Adamiča in Rudolfa Lunda. Spomenik bo ograjen s priprosto verigasto ograjo na kamniti podlagi. Glavna podoba drži v roksh kovinsoto posodo za luč, ki naj bi se vžigala ob spominskem dnevu, na Vseh svetih dan in ob drugih primernih prilikah.

Vesti iz Štajerske.

Posojilnica v Pišecah pri Brežicah bo slavila jutri 25-letnico svojega obstanka. Danes bo slavnostno seja načelstva in nadzorstva; jutri predpoludne pa: slavnostni občni zbor z vsporedom:

1.) otvoritveni nagovor in pordrav udeležencev, 2.) zgodovina Posojilnice v Pišecah, 3.) slavnostni govor, 4.) govor o zadružništvu s posebnim citatom na posojilnice, 5.) nagovor posojilniških članov, 6.) slučajnosti. — Pred občnim zborom se bo vršila v župni cerkvi v Pišecah za žive in rajne člene Posojilnice sv. maša. Po občnem zboru skupen obed. Popoludne priredi „Bralno društvo“ veliko ljudsko veselico z gledališko predstavo, petjem in raznimi drugimi zabavami.

Razne vesti.

Orožniki ustrelili vojaka. Ivan Trešč, topničar pri 38. top. bateriji in ob enem častniški sluga, je služil že tretje leto in bi bil šel čez 25 dni na stalni dopust. 17. t. m. je imela njegova baterija velike vaje blizu njegove domače vasi v Slavoniji; zaprosil je svojega stotnika za dvadnevno dopust, da obišče družino — bil je oženjen in je imel več otrok. Stotnik mu pročno uahši ter ga spusti domov, ne da bi mu dal pismeno dovoljenje. Trešč je prišel domov, a komaj je pozdravil svojece, ko prideta dva orožnika in zahtevata izkazila o dopustu. Ko je rekel, da ga je stotnik ustmeno pustil domov, sta orož-

nika zahtevali, da jima izroči bodale, kar pa je topničar ognjeno odklonil. Vmešala se je še ostala družina in konec vsega je bil, da je eden orožnikov vtrlel topničarja v trebuh, da se je smrtno zadet zgrudil z besedami: „Proč sem, a orožja ne dam!“ Prepeljali so ga v bolnišnico v Virovitico, kjer je po strašnih mukah umrl 21. t. l.

Mesnica med Opčino in Banami

Podpisani usojam se naznaniti slavnemu občinstvu, da pričnem prodajati z 29. avgustom v moji mesnici na Openaki cesti, ki vodi v Bane, goveje meso po nizki ceni in sicer: sprednji del à 96 vln. kilogr. in zadnji del à 1 K 20 vln. kilogr. — Za obilen obisk se toplo priporoča KAROL VATTA, lastnik. 1460

Mlad trgovski pomočnik, sposoben za trgovino manufakturne in mešane blaga, več slovenskega in nemškega jezika, z dobrimi sprichevali bi rad menjal mesto v Trstu ali Gorici. Blagohotne ponudbe pod „H. S. 1/1“ na Inzeratni oddelk Edinosti. 1447

Ker podpisani o priliki izselitve iz Podgorja ni bilo mogoče vse moje prijatelje in znanke iz Podgorja kakor tudi iz sosednih vasi osebo pozdraviti, kličem vam vsem: Bog Vas živi! Ivan B a b u d e r, trgovec. 1467

Proda se radi bolezni v sredini mesta dobro ločeno trgovina jestvin po nizki ceni. Natančnejša pojasnila daje Fran Makorič, Barriera vecchia 38, Trst. 1465

V Rojanu št. 140 pri gosp. Rudolfu Košuta, odda se lepo zračno stanovanje z 2 sobama, sobico in kuhinjo, z razgledom na morje, blizu električne postaje. 1446

Iščejo se mizaraki delavci in učenec. Ponudbe v ulici Ferriera 30. 1456

Fotograf Anton Jerkič Trst, Via delle Poste št. 10, Gorica, Gosposka ulica št. 7. 1357

Gostilna „Al Ginnasio“ ul. Squero nuovo 7 ima pijače in jedila prve vrste. Priporoča se slavn. občinstvu za obilen obisk H. Kosič. 1237

Dvorec z vrtom in posestvom pol ure od postaje Dutovlje-Skopo, je na prodaj. Podrobnosti pri Ter. Kosič, Tomaj 106 p. Dutovlje. 1452

Odda se kavarna na Opčinah pod dobrimi pogoji. — Piščane, Opčine. 1448

Novak Anton odprl je novo slovensko brivnico in se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen obisk. Ulica Sette Fontane št. 13. Slovenci in Slovani! zanimajte se za vaša podjetja. 1385

Pojdite v kopelji : na miljsk. obrežji

(Lastnik Gerardo Postogna)

Vatopnice se dobivajo na parnikih miljske družbe ter stanejo z vožnjo vred tja in nazaj 50 qst.

NB. Ob nedeljah in praznikih se veljavne le one vatopnice, ki se kupijo na parniku „Gian Paolo“.

Odlikovana krojačnica

August Štular

Trst, Via delle Poste št. 12, I. nad. (ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

Izvršuje vsakovrsne obleke najnov. mode (od 50 K naprej) in vsakovrsne uniforme.

Bogata zaloga tu- in inoz. blaga in vseh predmetov, spadajočih v krojaško obrt.

Naročbe se izvršijo točno in se dostavljajo na dom

DELO SOLIDNO

Najboljše stiskalnice za grozdje in masline

so naše stiskalnice „ERCOLE“

najnovejšega in najboljše sestava z dvojno in nepretrgano pritiskalno močjo; z jamceno najboljše delovanje, ki prekaša vse druge stiskalnice.

HIDRAVLICNA STISKALNICA.

Najbolje avtomatično patentovane trtne brizgalnice „Syphocia“ ki delujejo, ne da bi jih bilo treba goniti. plugi, stroji za grozdje, sadje in oljke, mlin za mti grozdje. Plugi za vinograde. Stroji za sušenje sadja in drugih vegetalnih, živlinskih in mineralnih pridelkov. Stiskalnice za seno slamo itd. na roko. Mlatilnice za žita, čistilnice, rešetalnice. — Slamorenica ročni mlin za žito v raznih velikostih in vsi drugi stroji za poljedelstvo.

Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo kot posebno najnovejšega izbornega uresničene, najbolj pripoznanega in odlikov. sestava.

PH. MAYFARTH & Co. Tovarna za poljedeljske in vinske stroje DUNAJ II. Taborstr. 7

Odlikovani v vseh državah sveta z nad 620 zlatimi, srebrnimi in častnimi kolajnam. Ilustrovani ceniki s množičnimi pohvalnimi pismi brezplačno. Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsod, kjer nismo zastopani

NOVO POGREBNO PODJETJE H. STIBEL in dr.

se je preselilo na Corso št. 49 (Piazza Goldoni)

z bogato opremo za vsakovrstni pogreb. in prodajalnice mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetic perle, porcelana itd. itd. : Velika zaloga : voščenih sveč. Prodaja na deb. in drobno.

Proda se ljudska kuhinja z vso opravo v ulici Giulia št. 25. 1449

KROJAČNICA

Andrej Lazzar

Trst, Piazza C Goldoni 10, I. n.

je preskrbljena s pristnim angleškim blagom zadnje mode v veliki izbiri in izdeluje vsakovrstne obleke po najvišjem kroju.

JAKO ZMERNE CENE.

— Ugodni pogoji plačevanja. —

Giulio Reddersen

TRST, ulica Giosuè Carducci št. 23

TELEFON št. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Moderci, umetne roke in noge, berglje, klini pasi, elastični pasi in nogovnice, elektroterapije priprave, aparati za inhalacijo.

SKLADIŠČE potrebščin za kirurško zdravljenje. Potrebščine iz gum. a in nerodirnege

Umetni : fotografski

atelje pri sv. Jakabu - TRST.

ulica Rivo št. 42 (pritliče)

Izvršuje vsako fotografsko delo, kakor tudi razglede, posetke, notranjost lokalov, porcelanaste ploče za vsakovrstne spomenike itd. itd. itd.

Posebnost : Povečanje vsakotere fotografije.

Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, eventualno tudi zunaj mesta.

Odlikov. tržaš. čevljarnica

„Calzoleria Triestina“

Trst, ulica Giosuè Carducci 21

— Za preletno sezono —

izbera : obuvala

z črnega in barvanega usnja za gospode, gospe za dečke kakor tudi platnenih čevljev.

Zadnji uzorci, kroji in barve.

Delo solidno in natančno. — Jako zmerno cene.

Pisalni stroj

„MOYA“

z vidno pisavo in premenljivimi črkami je najboljši stroj, ki se prodaja po nizki ceni

Kron 250

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Pisati je na:

Glavno zastopstvo v Trstu

ulica Valdirivo št. 23, I.

Veliki obrtnijski zavod

Cosovel

Giovanni

TRST

ulica Chiozza št. 32

Telefon 1990

Izvršuje vsakovrstna dela v železu in kovini po cenah, da se ni bati konkurence.

Osnove vodnih napeljav :

za vzvišena, malovodna mesta, vasi, dvorce, posestva, trdnjave, gradove, tovarne, parke in vrte za dovajanje vode na polja obdelana zemljišča itd. izgotovljamo pod garancijo na vsako višino in oddaljenost brez stroškov in samodelavne napeljave za hiše, kopalnice, stranišča, vodnjake, samodel. napajališča in gasilne naprave.

Anton Kunz

ces. kr. dvorni zalagatelj

Največja slovan, tvrdka monarhije.

Hranice (Moravsko)

Prospekti brezplačno in poštne prosto.

KLOBUČARNA

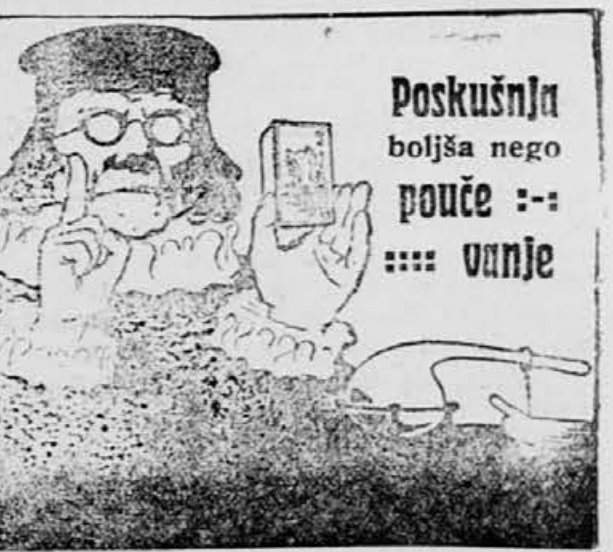
G. Doplicher

Trst, Corso 34

Klobuki prvih tovarn.

Potne in športne kape po

zmernih cenah.

Poskušnja

boljša nego

pouče :-:

vanje

Marljive preizkušnje

so dokazale, da se peni Schicht - ovo mlo hitro in lahko toliko v mrzli ali gorki, kolikor mehki ali trdi vodi, prodere lahko in intenzivno v tkanino, razmoči takoj nesnago, ne da bi pri tem škodovalo tkanini. Schicht - ovo mlo je popolnoma čisto ter prosto vsakih razjedljivih snovi. Napravljeno se že desetletja sem v enaki kvaliteti iz najboljših tvarin. Uporaba tega mila za vsako sušenje in vsako perilo je zapoved razumnosti in pomenja za vsako gospodinjstvo znatni prihranek.